

Az Energiapolitika 2000 Társulat véleménye
Magyarország energiapolitikájáról, valamint a piacnyitásról az Európai
Unióhoz való csatlakozás folyamán c. J/5191. sz. tájékoztatóról

A Tájékoztató az energetika rendszerváltozás utáni helyzetét leíró jelleggel mutatja be, számos információt és adatot tartalmaz az energetikai folyamatokról. Hasznos segédeszköz és háttéranyag lehet a témával foglalkozók számára. *Nem pótolja azonban az energetikai törvénykezéshez elengedhetetlen aktuális energiapolitikai stratégiát.*

Energiapolitika. A tájékoztató helyesen definiálja az energiapolitika fogalmát és célkitűzéseit. Nem szerencsés azonban, aktuális energiapolitika hiányában, az 1993-ban elfogadott energiapolitika érvényességének túlhangsúlyozása.

Az 1993-ban elfogadott energiapolitika *alapelvei* ugyan ma is érvényesek, az azóta bekövetkezett *alapvető változások* azonban elengedhetlenül szükségessé teszik annak felülvizsgálatát és aktualizálását. A legfontosabb *hazai változások*, a teljesség igénye nélkül:

- Az energetikai privatizáció következtében megváltozott tulajdonosi és piaci viszonyok.
- Az energiaárak jelentős emelkedése.
- Szénbányászat visszafejlesztése.
- A távhőszolgáltatás gazdasági ellehetetlenülésének veszélye.
- A primer energiahordozók részarányában bekövetkezett súlyos arányeltolódás: a szén aránya jelentősen csökkent, a gáz részaránya túlzottan növekedett.
- Esély van az atomerőmű élettartamának meghosszabbítására.
- A primer energiahordozók piaca nemhogy diverzifikálódott volna, hanem orosz függővé vált, jobban, mint valaha.

Jelentős változások történtek a *nemzetközi energetikában* is:

- Új típusú *monopóliumok*, minden eddiginél nagyobb, integrált tulajdonosi szervezetek jöttek létre.
- Ismertté váltak az energetikai liberalizálás első tapasztalatai.

A törvényhozás szerepe. *Az energiapolitika fő kérdései csak nemzeti konszenzussal rendezhetők, s ebben a parlamentnek meghatározó szerepet kell betöltenie.* 1993 óta azonban a magyar kormányok az energetika koncepcionális kérdéseit nem viszik a parlament elé. Sem az *energiaprivatizáció*, sem az un. *üzleti energiapolitika* koncepciója nem került a törvényhozás elé.

Az energetika területén szembetűnő a Parlament szerepének indokolatlan csökkentésére irányuló törekvés. Példaként említhető, hogy a parlament előtt lévő villamos energia törvényjavaslatban az állami feladatok között nem szerepel parlamenti feladat. A jelenlegi helyzettel szemben már a kormány határozná meg „*az erőművek létesítésének energiapolitikai követelményeit*” is, ami különösen azért aggályos, mert – energiatörvény hiányában – a jelenlegi villamos energia törvényben meghatározott energiapolitikával kapcsolatos parlamenti jogosítványok megszűnnek.

Energiatörvény. A hazai változások és a nemzetközi tapasztalatok egyaránt szükségessé tennék egy *általános energiatörvény* megalkotását az ágazati törvények kidolgozása előtt. *Ezt a törvényt a parlament által elfogadott új energiapolitikai koncepcióra kell alapozni*, s ebben az energetika megváltozott helyzetének megfelelően, az uniós-csatlakozás tényleges követelményeinek és nemzeti érdekeinknek, az energetika valós társadalmi szerepének figyelembevételével az energetika következő *alapkérdéseit* kellene szabályozni:

- *Az állam szerepvállalása és ezen belül a tulajdonosi szerep meghatározása.*
- *Az állami hatóságok és intézmények jogosítványai.*
- *Annak meghatározása, hogy a versenypiaci nyitás után — az áremelkedések ellensúlyozására — mely fogyasztói csoportokat akarja támogatni az állam.*
- *A közszolgáltatás helyének és szerepének kijelölése a vezetékes energiaellátások (villany, gáz, távhő) területén.*
- *A legkisebb költség elvének érvényesítése mellett az energetikai árszabályozás és árellenőrzés általános elvei, beleértve a szociális tarifák alapelveinek meghatározását is.*
- *Az energetika állami intézmény- és információs rendszerének meghatározása. Ide tartozik a Magyar Energia Hivatal (MEH) jogállásának és (hatósági engedélyezési-, árfelügyeleti-, fogyasztóvédelmi) feladatainak újraszabályozása is.*
- *Az energetika stratégiai kérdéseinek tudományosan megalapozott, intézményesített gondozása.*

Átgondolt és jó *ágazati törvényeket* (villany, gáz, távhő) az energiatörvény elfogadása után lehetne kidolgozni.